

Upphandlingsplan 2025-2026

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

Inledning	3
Strategiska ställningstaganden	4
Nämndens största inköpsområden år 2023	5
Största inköpsområden 2023	5
Planerade upphandlingar 2025 – 2026	7
Systematiskt hållbarhetsarbete vid inköp	8
Utveckling av nämndens hållbarhetsarbete vid inköp	9
Uppföljning av hållbarhetskrav	10
Utvecklingsbehov inom inköps- och upphandlingsområdet	11

Inledning

Upphandlingsplanen utgör grunden för nämndens inköps- och upphandlingsverksamhet. Planen uppdateras årligen och beskriver aktuell inköpsstatistik, planerade upphandlingar, hur hållbarhetshänsyn säkras i nämndens inköp och upphandlingar samt eventuella produkt- eller verksamhetsområden där mer hållbara och/eller innovativa inköpslösningar efterfrågas.

Upphandlingsplanen utgör dels underlag för den egna nämnden, dels för stadens gemensamma planering av strategiskt viktiga upphandlingar. En sammanfogad rapport över inkomna upphandlingsplaner kommer att redovisas för kommunstyrelsen.

Samtliga nämnder och helägda kommunala bolag omfattas av en gemensam inköspolicy och kompletterande riktlinjer. Inköspolicyn vägleder Malmö stads verksamheter att på ett affärsmässigt, strategiskt och långsiktigt sätt organisera och hantera sina inköp. Den syftar till att visa organisatorisk gränstdragning avseende ansvarsfrågor i olika delar av inköpsverksamheten och att beskriva hur staden ska agera i sin inköpsverksamhet genom tydliga inriktningsmål. De kompletterande riktlinjerna innefattar övergripande metodbeskrivningar för hur inköpsverksamheten i Malmö stad ska bedrivas. I början av 2024 lämnades ett förslag till reviderade riktlinjer på remiss hos nämnder och bolag. Ett reviderat förslag väntas behandlas av kommunstyrelsen i slutet av 2024. Förslaget tydliggör bland annat nämndernas ansvar i att bedriva en ändamålsenlig, effektiv och korrekt inköpsverksamhet. Utifrån förslaget ska varje nämnd upprätta egna riktlinjer för sin inköpsorganisation.

Under 2023 var förvaltningens största inköpsområde köp av boendeplatser från privata utförare på särskilt- eller korttidsboende.

I upphandlingsplan 2025–26 är flertalet av planerade upphandlingar inom digital välfärdsteknik bland annat trygghetslarm och trygghetskamera för nattlig tillsyn.

Strategiska ställningstaganden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har vissa områden som anses särskilt viktiga att nämna i upphandlingsplanen. Nämnden har ambitioner att öka investeringar, och därmed upphandlingar, inom digital välfärdsteknik och teknologi för att på så sätt kunna underlätta medarbetarnas arbetsuppgifter. Nämnden ser även ett visst utrymme för investeringar i lokaler där det bedrivs verksamhet. Dessa framgår nedan i avsnittet planerade upphandlingar 2025–2026.

Sedan tidigare har nämnden beslutat att en minskning ska ske av användandet av bemanningspersonal vilket fortsatt arbetas med. Till dess att behoven av bemanningspersonal försvinner helt behövs dock avtal för dessa finnas att kunna utföra ett ändamålsenligt arbete.

Nämnden har även sedan tidigare fattat beslut om att lokalvård ska ske av Malmö stads egen personal och därmed inte av externa leverantörer som upphandlas kommunövergripande. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har avtal med både serviceförvaltningen gällande lokalvård i vissa lokaler och med arbetsmarknads- och socialförvaltningen, som hjälper personer långt från arbetsmarknaden att få arbetslivserfarenhet, gällande lokalvård i andra lokaler. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen används även som konferensservice för Kungsgatan 13.

Nämnden vill med denna upphandlingsplan även betona vikten av att ha krisberedskap i åtanke vid upphandling gällande verksamhetskritiska varor och tjänster. Nämnden har även behov av att befintligt sortiment gällande varor och tjänster inom beredskap utökas i samråd med förvaltningarna.

Nämndens största inköpsområden år 2023

Största inköpsområden 2023

Kommunstyrelsen arbetar aktivt med att upphandla kommunövergripande (k.ö.) ramavtal inom samtliga inköpsområden i staden, och antalet ramavtalsområden ökar ständigt. Enligt Malmö stads inköpspolicy är det respektive nämnds ansvar att inköp och upphandlingar sker enligt gällande regelverk och att kommunövergripande ramavtal nyttjas eftersom hög leverantörstrohet eftersträvas. För de behov som inte täcks av kommunövergripande ramavtal ska förvaltningsspecifika avtal användas. Alternativt ska ramavtal som samordnats av annan part, till exempel Skånes Kommuner, Region Skåne eller ADDA (Sveriges kommuner- och regioners gemensamma inköpscentral), nyttjas.

Leverantörstrohet mäter andelen inköp som görs från avtalsleverantörer. Hög leverantörstrohet är en förutsättning för en fungerande kontroll och styrning av inköpsverksamheten. Bristande leverantörstrohet kan innebära att EU-direktiv och svensk lagstiftning inte följs, att förtroendet för kommunen som köpare minskar, att staden får sämre villkor avseende exempelvis pris. Det innebär också att det arbete som staden lägger på att skapa ramavtal inte ger önskad effekt.

För att Malmö stad ska få en samlad överblick ska respektive nämnd redogöra för sina största inköpsområden år 2023. Tabellen visar hur stor del av respektive inköpsområde som görs från kommunövergripande ramavtal, annat avtal samt inköp som görs från leverantörer där det saknas identifierat avtal. Volymen är indelad på annorlunda sätt än föregående år, se nedan vad som ingår i respektive kolumn.

I kolumnen för inköp från kommunövergripande ramavtal inkluderas även inköp från ADDA.

De avtal som är specifika för hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen visas i kolumnen inköp från annat avtal. Här inkluderas även avrop från samarbetsorganisationerna Skånes Kommuner, Region Skåne samt avtal avseende sjuksköterskor som upphandlas av stadskontorets upphandlingsenhet.

Inköp från leverantörer där avtal saknas med har noterats i kolumnen ”Inköp utan identifierat avtal”.

Inköpsområde	Inköp från k.ö. ramavtal (tkr)	Inköp från annat avtal (tkr)	Inköp utan identifierat avtal (tkr)	Totalt (tkr)	Leverantörstrohet
46300 Köp av huvudverksamhet		366 191		366 191	100%
75100 Inhyrd personal		69 880		69 880	100%
64400 Livsmedel	65 028	2 851	161	68 039	99,8%
64600 Förbrukningsmaterial	18 172	302	245	18 719	98,7%
64502 Inkontinenshjälpmedel		16 186		16 186	100%
74901 Trygghetslarm	10 005	2 092		12 097	100%
61320 Tvättjänster vårdtagare	11 755			11 755	100%
66501 Tvätt av arbetskläder	9 036			9 036	100%

Konto 46300 Köp av huvudverksamhet betyder köp av enstaka boendeplatser från privat utförare på

särskilt boende eller korttidsboende. Malmö stad ingår i Skånes Kommuners avtal för externa vårdplatser.

Konto 75100 Inhyrd personal: Bemanningssköterskor hyrs in via Malmö stads ramavtal men ses ändå som förvaltnings specifikt. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har en ambition om att minska användningen av bemanningssköterskor och i jämförelse med föregående år har kostnaden för detta minskat.

Konto 64400 Livsmedel: Inköp görs främst från kommunövergripande avtal. Inom området livsmedel konteras också nutritionsläkemedel till brukare, exempelvis näringsdrycker och sondmat där Malmö stad ingår i Region Skånes ramavtal för enteral nutrition och förbrukningsvaror samt distribution.

Konto 64600 Förbrukningsmaterial: Inköp görs främst från kommunövergripande avtal. Det har skett en förbättring från föregående år men det görs fortfarande inköp utan identifierat avtal. Majoriteten av inköpen utan avtal är under 10 tkr där dokumentation inte behöver göras enligt nämndens riktlinje för direktupphandling.

Konto 64502 Inkontinenshjälpmedel: Malmö stad ingår i Region Skånes ramavtal för inkontinenshjälpmedel.

Konto 74901 Trygghetslarm: under 2023 har cirka 8 000 trygghetslarm bytts ut. Avrop via ADDA.

Konto 61320 Tvättjänster vårdtagare: Malmö stads övergripande ramavtal.

Konto 66501 Tvätt av arbetskläder: Malmö stads övergripande ramavtal.

Bland de största inköpen finns ytterligare två områden: lokalhyror och el. Nämnden har valt att exkludera lokalhyror och el utifrån att hyresavtalen oftast undantas från upphandlingsplikten och därmed inte är relevant i en upphandlingsplan. Elen är oftast kopplad till hyresavtalet.

Planerade upphandlingar 2025 – 2026

För att kunna fatta stadsövergripande strategiska beslut kring upphandlingar behöver kommunstyrelsen en sammanställning av samtliga större upphandlingar som planeras i respektive nämnd. Nedan ska nämnden därför redovisa samtliga planerade upphandlingar, över tröskelvärdet, år 2025–2026 samt uppskattat kontraktsvärde för dessa. För att få en god överblick över planerade upphandlingar väljer hälsa-, vård- och omsorgsnämnden att även redovisa planerade upphandlingar som överstiger direktupphandlingsgränsen.

Upphandlingar som genomförs i samarbete mellan flera nämnder redovisas av den nämnd som ansvarar för genomförandet. Kommunövergripande ramavtalsupphandlingar redovisas av kommunstyrelsen. Nedan redovisas även de upphandlingar som genomförs av annan exempelvis ADDA, Region Skåne eller Skånes kommuner.

Planerad upphandling	Ca Kontraktsvärde (tkr) Ange värde för hela avtalsperioden	Genomförande myndighet om annan än nämnden (Skånes kommuner, ADDA, Kammarkollegiet, annan nämnd etcetera)
Larmmottagningssystem	40 000	
Trygghetslarm särskilt boende	12 000	
Trygghetskamera, nattlig tillsyn ordinärt boende	10 000	
Trygghetssensorer särskilt boende	9 000	
Hotelläs särskilt boende	7 000	
Mobila trygghetslarm med larmmottagning	6 000	
Ledningssystem dokumenthantering	3 000	
Inventariesystem för välfärdsteknik och mobiltelefoni	3 000	
Stödssystem fastigheter	1 000	
Ärendehanteringssystem välfärdsteknik	750	

Systematiskt hållbarhetsarbete vid inköp

Av lagstiftning och styrdokument såsom Agenda 2030, barnkonventionen, stadens miljöprogram och inköspolicy följer att staden har ett ansvar att i sin roll som inköpare beakta miljömässiga och sociala hållbarhetsaspekter i upphandlingar.

För att underlätta för medarbetare som genomför upphandlingar eller direktupphandlingar har en vägledning tagits fram av Malmö stad. Vägledningen innehåller rekommendationer för hur hållbarhet, både miljömässig och social sådan, kan främjas vid upphandling. Den innehåller även råd om hur hållbarhetskriterier kan följas upp. Vid uppföljning säkerställs det att kraven efterlevs och får önskad effekt.

Malmö stad har även tagit fram en uppförandekod för leverantörer som kan användas vid upphandlingar och direktupphandlingar.

Beställare i e-handelssystemet uppmuntras att göra hållbara val så som att välja miljö- och hållbarhetsmärkta produkter (exempelvis Svanen, Bra miljöval och KRAV). Dessa produkter är markerade med en grön prick vilket underlättar för beställaren. Produkter som är rekommenderade av Malmö stad är markerade med en tumme upp. Dessa produkter är extra bra ur ett hållbarhetsperspektiv (exempelvis Fairtrade märkning eller produkter som har cirkulära/återanvändningsbara egenskaper). I utbildningen, som nya medarbetare behöver genomgå för att få beställarbehörighet i e-handelssystemet, lyfts bland annat hållbarhetsaspekten och hur viktigt det är att göra hållbara val. Detta ökar medarbetarens kompetens och säkerställer att beställare tar hänsyn till miljö- och hållbarhetsaspekter.

Under hösten 2024 och våren 2025 kommer förvaltningen besluta om tillvägagångsätt för de medarbetare som sedan tidigare redan har beställarbehörighet i e-handelssystemet och som inte genomgått den digitala utbildningen.

Utveckling av nämndens hållbarhetsarbete vid inköp

En utvecklingsmöjlighet är att arbeta ytterligare med avtalsuppföljning för att säkerställa att de miljö- och hållbarhetskrav som ställs i upphandlingar faktiskt efterlevs av leverantörer. Implementeringen av ett gemensamt upphandling- och avtalssystem kommer att underlätta avtalsuppföljning och ge en möjlighet att arbeta mer aktivt med uppföljningen av hållbarhetskrav.

Malmö stad planerar att fortsätta arbetet med att successivt markera ut vilka produkter som är extra bra ur ett hållbarhetsperspektiv i e-handelssystemet. Denna insats tillsammans med de digitala utbildningspaketen kommer leda till att medarbete kan göra fler medvetna och hållbara inköp.

Malmö stads upphandlingsenhet ansvarar för att upphandla kommunövergripande ramavtal som förvaltningen har möjlighet att beställa från. Ju fler kommunövergripande ramavtal som fokuserar på hållbarhetsaspekten desto större möjlighet har förvaltningen att göra hållbara inköp.

Uppföljning av hållbarhetskrav

Att ställa hållbarhetskrav i upphandling och direktupphandling är första steget, men att följa upp kraven är minst lika viktigt. Det är vid uppföljning som det säkerställs att ställda krav faktiskt efterlevs och får önskad effekt. Då kan osund konkurrens motverkas mellan leverantörer som uppfyller kraven och de leverantörer som endast påstår sig uppfylla kraven.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har en rutin för avtalshantering och avtalsuppföljning. Avtalsuppföljning ska säkerställa kvaliteten på levererade varor och tjänster, att leverantören uppfyller de krav som ställts i förfrågningsunderlaget och levererar det som har upphandlats.

Rutinen är avsedd som ett hjälpmedel till förvaltningens chefer och medarbetare som genomför inköp. Den ska säkerställa att förvaltningens krav på avtalsuppföljning och övriga lagkrav kring dokumentationen uppfylls, exempelvis avseende offentlighets- och sekretesslagen och lagen om offentlig upphandling.

Varje avtal har en avtalsansvarig som ansvarar att utse en avtalsuppföljningsansvarig till avtal som innebär löpande leveranser. För att ge återkoppling till leverantören ska avtalet följas upp och utvärderas löpande av dem som använder avtalet i fråga. Principen är att uppföljning av avdelningsspecifika avtal hanteras inom den egna avdelningen.

Avtalsuppföljningsrutinen planeras att uppdateras. Genom att implementera en genomgående avtalsuppföljning genom hela inköpsprocessen kan förvaltningen optimera sina leverantörsrelationer, minimera eventuella risker och maximera de positiva resultaten från avtalen.

Utvecklingsbehov inom inköps- och upphandlingsområdet

Malmö stad genomför årligen inköp för cirka tio miljarder kronor. Kraften i stadens inköp är påtaglig men det krävs ökad samordning för att på ett samlat sätt fokusera på de politiska ambitionerna när det gäller social och miljömässig hållbarhet och innovativa inköpslösningar.

Nya inköpslösningar kan bli aktuella när befintliga lösningar inte är tillräckligt effektiva, har för låg kvalitet, är för dyra eller saknas helt. Nya inköpslösningar kan även vara relevanta i de fall det behövs nya angreppssätt för att till exempel säkra stadens uppfyllande av miljöprogrammet och Agenda 2030.

Under 2024 publicerades ett nytt digitalt stadsövergripande utbildningspaket som ska öka kompetensen hos medarbetare samt kunskapstester för att säkerställa att varje förvaltning genomför inköp på ett ansvarsfullt sätt. Utbildningen består av en introduktion till inköp och upphandling, beställningar i e-handelssystem, introduktion till genomförande av inköp från avtal i avtalskatalogen och introduktion till direktupphandling. Under 2025 planerar förvaltningen att arbeta ytterligare med att utbilda medarbetare, både genom det digitala utbildningspaketet och genom andra riktade utbildningsinsatser.

Under 2025 planeras ett upphandlings- och avtalssystem implementeras i staden, vilket förväntas samla samtliga avtal (förvaltningsspecifika och kommunövergripande) på en gemensam plattform. Detta kommer ge en bättre helhetsbild över befintliga avtal samt underlätta för medarbetare att hitta rätt. Det kommer även underlätta möjlighet till jämförelse, uppföljning och kontroll samt även ge bättre förutsättningar vid avtalsuppföljning. I samband med detta planeras avtalsuppföljningsrutinen att uppdateras.

För att skapa bättre förutsättningar att arbeta mer strategiskt med inköp kan ett alternativ vara att arbeta mer kategoristyrkt. Detta är ett arbetssätt som bland annat innebär att verksamhetens inköp delas upp och analyseras utifrån kategorier, exempelvis fordon och livsmedel. I samband med implementeringen av ett gemensamt upphandlings- och avtalssystem har staden även tagit fram ett kategoriträd som består av tolv kategorifamiljer med underkategorier. Inköpsavtalen som läggs in i systemet kommer att kategoriseras utifrån trädet.

För att kunna analysera förvaltningens inköp, förbättra uppföljningen och ge bättre stöd till verksamheten efterfrågas ett inköpsanalysverktyg. Detta för att kunna analysera inköp på en fördjupad och mer detaljerad nivå. Stadskontoret har startat en utredning om ett inköpsanalysverktyg.